

Samenvatting van de beschikking van de Commissie

van 16 juli 2008

inzake een procedure op grond van artikel 81 van het EG-Verdrag en artikel 53 van de EER-Overeenkomst

(Zaak COMP/C-2/38.698 — CISAC)

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2008) 3435 definitief)

(Slechts de teksten in de Spaanse, de Tsjechische, de Deense, de Duitse, de Griekse, de Engelse, de Franse, de Italiaanse, de Letse, de Nederlandse, de Poolse, de Slowaakse en de Sloveense taal zijn authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(2008/C 323/08)

Op 16 juli 2008 heeft de Commissie een beschikking gegeven in een procedure op grond van artikel 81 van het EG-Verdrag. Overeenkomstig de bepalingen van artikel 30 van Verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad ⁽¹⁾ publiceert de Commissie hierbij de namen van de partijen en de belangrijkste punten van de beschikking, met inbegrip van de opgelegde sancties, rekening houdend met het rechtmatige belang van ondernemingen bij de bescherming van hun bedrijfsgeheimen. Een niet-vertrouwelijke versie van de beschikking is te vinden op de website van DG Concurrentie op het volgende adres:

http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/cases/index/by_nr_77.html#i38_698

- (1) De beschikking uit hoofde van artikel 7 van Verordening (EG) nr. 1/2003 is gericht tot 24 auteursrechtenorganisaties in de EER die lid zijn van CISAC („Confédération Internationale des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs”). De geadresseerden zijn: Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Πνευματικής Ιδιοκτησίας (AEPI — Griekenland), Autortiesibu un komunicesanas konsultacija agentura/Latvijas Autoru apvieniba (AKKA/LAA — Letland), Staatlich genehmigte Gesellschaft der Autoren, Komponisten und Musikverleger, reg.Gen.m.b.H. (AKM — Oostenrijk), Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület (ARTISJUS — Hongarije), Vereniging Buma (BUMA — Nederland), Eesti Autorite Ühing (EAÜ — Estland), Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (GEMA — Duitsland), Irish Music Rights Organisation Limited — Eagras um Chearta Cheolta Teoranta (IMRO — Ierland), Komponistrettigheder i Danmark (KODA — Denemarken), Lietuvos autorių teisių gynimo asociacijos agentūra (LATGA-A — Litouwen), Performing Right Society Limited (PRS — Verenigd Koninkrijk), Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s. (OSA — Tsjechië), Société Belge des Auteurs, Compositeurs et Éditeurs s.c.r.l./Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM — België), Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (SACEM — Frankrijk), Združenje skladateljev, avtorjev in založnikov za zaščito avtorskih pravic Slovenije (SAZAS — Slovenië), Sociedad General de Autores y Editores (SGAE — Spanje), Società Italiana degli Autori ed Editori (SIAE — Italië), Slovenský ochranný zväz autorský pre práva k hudobným dielam (SOZA — Slowakije), Sociedade Portuguesa de Autores (SPA — Portugal), Samband Tónskalda og Eigenda Flutningsréttar (STEF — IJsland), Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (STIM — Zweden), Säveltäjain Tekijänoikeustoimisto Teosto r.y. (TEOSTO — Finland), De Noorse vereniging voor opvoeringsrechten TONO (Noorwegen) en Stowarzyszenie Autorów ZAiKS (ZAIKS — Polen) ⁽²⁾.
- (2) In de beschikking worden specifieke clausules aangemerkt die zijn vervat in de wederkerigheidsovereenkomsten
- tussen de auteursrechtenorganisaties en die betrekking hebben op lidmaatschap, exclusiviteit, alsook de onderling afgestemde feitelijke gedraging die door de auteursrechtenorganisaties wordt toegepast en die leidt tot een strikte nationale compartimentering van licentiegebieden. De beschikking komt tot de conclusie dat deze overeenkomsten en praktijken mededingingsbepalend en in strijd zijn met artikel 81 van het EG-Verdrag. In de beschikking worden echter geen sancties vastgesteld.
- (3) De beschikking heeft betrekking op de voorwaarden van het beheer en de licentieverlening door de auteursrechtenorganisaties van rechten tot openbare opvoering van muziekwerken. Auteurs (tekstdichters en componisten) hebben auteursrecht (onder meer de rechten tot openbare opvoering) over de muziekwerken die door hen werden gecreëerd. De auteursrechtenorganisaties, waarvan er normaal gesproken één is per land, beheren de auteursrechten namens de auteurs. De overdracht van rechten van haar leden (auteurs en andere rechthebbenden) heeft tot gevolg dat een auteursrechtenorganisatie over een portfolio van werken beschikt. Dit portfolio vormt het eigen repertoire van de auteursrechtenorganisatie.
- (4) Alle auteursrechtenorganisaties waaraan de beschikking is gericht, opereren onder de vlag van CISAC. De CISAC-modelovereenkomst fungeert als niet-verplicht model voor wederkerigheidsovereenkomsten tussen de leden van CISAC, met name bij het verlenen van licenties voor rechten tot openbare opvoering van muziekwerken. Elke auteursrechtenorganisatie verbindt zich ertoe het eigen repertoire aan alle andere auteursrechtenorganisaties voor gebruik op hun respectieve grondgebieden ter beschikking te stellen. Door het netwerk van alle wederkerigheidsovereenkomsten tussen de auteursrechtenorganisaties worden deze in staat gesteld een globaal portfolio van muziekwerken aan commerciële gebruikers aan te bieden, maar uitsluitend voor gebruik op het eigen binnenlandse (d.w.z. nationale) grondgebied.
- (5) De beschikking betwist niet het bestaan van de wederkerigheidsovereenkomsten als zodanig, maar wel bepaalde clausules ervan en de onderling afgestemde feitelijke gedraging die klaarlijklijk tussen de auteursrechtenorganisaties bestaat.

⁽¹⁾ PBL 1 van 4.1.2003, blz. 1.

⁽²⁾ De auteursrechtenorganisaties van Bulgarije en Roemenië zijn geen partij bij de procedure aangezien de betrokken landen geen lid waren van de EER/Gemeenschap toen de procedure van start ging.

De lidmaatschapsbepalingen

- (6) Tot 2004 voorzag een clausule van de CISAC-modelovereenkomst erin dat geen auteursrechtenorganisatie zonder de instemming van de andere auteursrechtenorganisaties een auteur als lid mocht aanvaarden die ofwel reeds lid is van een andere auteursrechtenorganisatie, ofwel onderdaan is van het grondgebied waar een andere auteursrechtenorganisatie werkzaam is. Een aantal wederkerigheidsovereenkomsten tussen auteursrechtenorganisaties bevat nog steeds een dergelijke lidmaatschapsbepaling. Door deze lidmaatschapsbepaling worden dus voor auteurs de mogelijkheden beperkt om zich bij de auteursrechtenorganisatie van hun keuze aan te sluiten of om, met het oog op het beheer van hun rechten in verschillende grondgebieden binnen de EER, terzelfder tijd van verschillende auteursrechtenorganisaties lid te zijn. Deze lidmaatschapsbepaling beperkt de concurrentie tussen auteursrechtenorganisaties op de markt voor dienstverlening aan auteurs.

De exclusiviteitsclausule

- (7) Volgens de exclusiviteitsclausule van de CISAC-modelovereenkomst staat een auteursrechtenorganisatie een andere auteursrechtenorganisatie op exclusieve basis toe licenties te verlenen en haar repertoire te beheren op het grondgebied van laatstgenoemde. Deze clausule stond tot 1996 in de CISAC-modelovereenkomst en is nog steeds opgenomen in de wederkerigheidsovereenkomsten van 17 auteursrechtenorganisaties. De clausule verbiedt dat een auteursrechtenorganisatie voor haar eigen repertoire in andere grondgebieden licenties verleent, en dat een tweede auteursrechtenorganisatie hetzelfde repertoire aanbiedt op het grondgebied van de nationale auteursrechtenorganisatie. Bijgevolg verbinden de auteursrechtenorganisaties zich er wederzijds toe een monopolie te respecteren op hun binnenlandse markt voor het verlenen van licenties aan commerciële gebruikers, zoals omroepen en internetcontentproviders. Deze exclusiviteitsclausule beperkt dus de concurrentie tussen auteursrechtenorganisaties op de markt voor de verlening van rechten tot openbare opvoering aan commerciële gebruikers.

De onderling afgestemde praktijk voor de territoriale afbakening

- (8) De beschikking betwist tevens de onderling afgestemde feitelijke gedraging tussen alle auteursrechtenorganisaties met betrekking tot de strikte nationale territoriale afbakening. Alle auteursrechtenorganisaties beperken door wederkerigheidsovereenkomsten het recht op het verlenen van licenties voor hun repertoire op het nationale grondgebied van andere overeenkomstsluitende auteursrechtenorganisaties. Deze systematische territoriale afbakening komt neer op een onderling afgestemde feitelijke gedraging, aangezien zij niet kan worden verklaard door individueel marktgedrag of door de zeggende noodzaak van een geografische nabijheid tussen de licentiegever en de commerciële gebruiker. De beschikking noteert dat een lokale aanwezigheid niet is vereist om toezicht te houden op het gebruik

van een licentie voor uitzendingen op internet, via satelliet en de kabel. De auteursrechtenorganisaties beschikken bijgevolg technisch over de mogelijkheid om multi-territoriale licenties te verlenen, hoewel de eenvormige en systematische territoriale afbakening de auteursrechtenorganisaties verbiedt aan commerciële gebruikers multi-repertoire en multi-territoriale licenties aan te bieden. In de beschikking wordt voorts vastgesteld dat de onderling afgestemde feitelijke gedraging niet objectief noodzakelijk is om te garanderen dat auteursrechtenorganisaties elkaar wederzijdse machtigheden verlenen.

- (9) De adressaten moeten onmiddellijk een einde stellen aan de lidmaatschapsbepaling en aan de exclusiviteitsclausule, voor zover dit nog niet is geschied. Zij beschikken na de kennisgeving over 120 dagen om een einde te maken aan de onderling afgestemde feitelijke gedraging.
- (10) Door deze beschikking zal een auteur gemakkelijker een of meerdere auteursrechtenorganisatie(s) kunnen kiezen om zijn rechten tot openbare opvoering te beheren. Dit is van belang voor een auteur (ongeacht of hij een lokale componist is of een kunstenaar met een internationale uitstraling), aangezien de doeltreffendheid, de kwaliteit van de dienstverlening en de lidmaatschapsvoorwaarden tussen de auteursrechtenorganisaties aanzienlijk verschillen.
- (11) De beschikking maakt het ook mogelijk dat auteursrechtenorganisaties licenties verlenen voor hun eigen repertoire aan meer dan een andere auteursrechtenorganisatie per grondgebied. Voor internet-, satelliet- en kabelexploïtatie worden door deze beschikking de voorwaarden verbeterd voor commerciële gebruikers (met inbegrip van omroepen en contentproviders) om een licentie te verkrijgen die meer dan één grondgebied beslaat. Door de markt open te stellen voor meer concurrentie tussen de auteursrechtenorganisaties zal de beschikking aan de auteursrechtenorganisaties stimulansen bieden om de doeltreffendheid en kwaliteit van hun dienstverlening te verbeteren, hetgeen zowel de auteurs als de gebruikers ten goede komt.
- (12) De beschikking heeft geen bezwaar tegen het bestaan van het netwerk van tussen de auteursrechtenorganisaties gesloten wederkerigheidsovereenkomsten en verplicht de auteursrechtenorganisaties niet zich uit hun bilaterale wederkerigheidsovereenkomsten terug te trekken; evenmin bevordert de beschikking een neerwaartse spiraal voor de royalty's die de auteurs worden uitbetaald. Het staat de auteursrechtenorganisaties vrij het huidige systeem voor het vaststellen van royalty's te blijven toepassen of andere modellen in te voeren om de uitbetaling van de rechten te beschermen. De beschikking zal echter door een verbetering van de efficiëntie de concurrentie aanmoedigen op het gebied van de beheersvergoedingen die de auteurs worden aangerekend, waardoor de vergoedingen kunnen worden verlaagd en het inkomen van de auteurs verhoogd.
- (13) Het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities heeft op 17 juni 2008 een gunstig advies uitgebracht.